Dosarul nr. 21r-1641/23
Nr. generat de PIGD – 1-23038413-02-21r-23062023
Judecătoria Orhei (sediul Central)
Judecător: Veaceslav Caragia

D E C I Z I E
În numele Legii
(DISPOZITIVUL)

08 februarie 2024 mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău
Având în componența sa:
Președintele ședinței, judecător: Marcel Juganari
Judecători: Elena Cojocari și Ion Bulhac

Cu participarea:
Avocatului: Cauș Radu, în interesele condamnatului Rău Ion

A examinat în ședință publică, în ordine de recurs, recursul declarat de administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 07 iunie 2023 prin care plîngerea condamnatului **Rău Ion** referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează grav drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru drepturile omului și a libertăților fundamentale a fost admisă, și –

Termenul de examinare a cauzei:
Prima instanţă: 15.03.2023-07.06.2023;
Instanța de recurs: 23.06.2023-08.02.2024.
Procedura de citare a fost legal executată.

Asupra recursului declarat de administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 07 iunie 2023, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău,

În conformitate cu art. art. 437 alin. (1), pct. 4), 448, 449 alin. (1), pct. 1), lit. a), 472 Cod Procedură Penală, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău –

D E C I D E:

Recursul declarat de administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 07 iunie 2023 în privința lui **Rău Ion**, *se respinge ca fiind nefondat, cu menținerea hotărîrii contestate fără modificări.*

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător: ***Marcel Juganari***

Judecător ***Elena Cojocari***

Judecător ***Ion Bulhac***

Dosarul nr. 21r-1641/23
Nr. generat de PIGD – 1-23038413-02-21r-23062023
Judecătoria Orhei (sediul Central)
Judecător: Veaceslav Caragia

D E C I Z I E
În numele Legii

08 februarie 2024 mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău
Având în componența sa:
Președintele ședinței, judecător: Marcel Juganari
Judecători: Elena Cojocari și Ion Bulhac

Cu participarea:
Avocatului: Cauș Radu, în interesele condamnatului Rău Ion

A examinat în ședință publică, în ordine de recurs, recursul declarat de administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 07 iunie 2023 prin care plîngerea condamnatului **Rău Ion** referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează grav drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru drepturile omului și a libertăților fundamentale a fost admisă, și –

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 15.03.2023-07.06.2023;
Instanța de recurs: 23.06.2023-08.02.2024.
Procedura de citare a fost legal executată.

Asupra recursului declarat de administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 07 iunie 2023, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău,

C O N S T A T Ă:

Soluția și argumentele instanței de fond.

1. La 15 martie 2023, condamnatul Rău Ion ***** a depus plângere împotriva administrației instituțiilor penitenciare, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

2. Prin *încheierea Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 07 iunie 2023* s-a admis plângerea condamnatului **Rău Ion ***** împotriva administrației instituțiilor penitenciare, Penitenciarul nr.13 Chișinău și Penitenciarul nr.18 Brănești, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

S-a constatat faptul că, condamnatul Rău Ion *****, născut la *****, a fost deținut în Penitenciarul nr.13 Chișinău și în Penitenciarul nr.18 Brănești, perioada continuă de la 03.11.2021 până în prezent 07.06.2023, pe o perioada totală de 581 zile, în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO.

În condițiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Rău Ion *****, născut la *****, **cu 58 (cincizeci și opt) zile,** pentru perioada de 581 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenție Penitenciarul nr.13 Chișinău și în Penitenciarul nr.18 Brănești, în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art.3 din CEDO.

În privința perioadei de 1 (una) zi calculate în condițiile art. 473^4 alin. (4) CPP (din perioada de 581 zile și care nu au putut fi împărțite la 10), instanța de judecată a considerat oportun compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului Rău Ion *****, născut la *****, a sumei de bani în mărime de 50 (cincizeci) lei, și anume a câte o unitate convențională pentru

fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care s-a dispus că urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM.

Solicitările recurentului:

3. *La data de 12.06.2023 împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 07 iunie 2023 a declarat recurs nemotivat administrația Penitenciarului nr. 18-Brăneşti solicitând: admiterea recursului, casarea încheierii, pronunțarea unei noi hotărîri prin care să fie respinsă plângerea condamnatului Rău Ion privind aplicarea prevederilor art. 473²-473⁴, 385 alin. (5) Cod de procedură penală.*

Ulterior, la data de 18.07.2023, a depus recurs motivat administrația Penitenciarului nr. 18-Brăneşti împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 07 iunie 2023, solicitând: admiterea recursului, casarea integrală a încheierii, emisă la plângerea condamnatului Rău Ion, pronunțarea unei noi hotărîri prin care plângerea condamnatului Rău Ion împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenție cu reducerea pedepsei, să fie respinsă. Examinarea recursului în lipsa reprezentantului, cu ulterioara informare în scris a administrației penitenciarului despre decizia adoptată în prezenta cauză.

În motivarea cerințelor sale recurentul a invocat următoarele aspecte:

- Penitenciarul nr. 18-Brăneşti consideră soluția emisă de judecătorul Veaceslav Caragia pe cauza nr.21ji-369/2023, ca fiind una ilegală, neîntemeiată și pasibilă casării, or prin materialele prezentate de Penitenciarul nr.18-Brăneşti, s-a solicitat respingerea acțiunii condamnatului ca neîntemeiată și nefondată, din considerentele că în perioada deținerii în Penitenciarul nr.13-Chișinău și Penitenciarul nr. 18-Brăneşti, acesta n-a fost marginalizat sub nici-un aspect inuman și/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiții a executării detenției, concluzionându-se că acestea nu pot fi calificate ca inumane și degradante, adică contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale;

- la examinarea plângerii adresate de condamnatul Rău Ion *****, privind condițiile precare de detenție din Penitenciarul nr. 13-Chișinău și Penitenciarul

nr. 18-Brănești, în care a fost deținut, instanța de judecată n-a luat în considerare particularitățile individuale pentru fiecare caz în parte, aceasta fiind examinată prin prisma condițiilor generale din instituțiile penitenciare conform datelor din Raportul anual pentru anul 2017 al Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane, precum și pe practica Curții Europene a Drepturilor Omului, inclusiv în cauzele contra Moldovei, făcând referire la cauza Mozer c. R. Moldova și Rusiei din 23.02.2016; cauza Rotam c. Moldovei din 15.02.2011; cauza Ciorap c. Moldovei din 19.06.2007, precum și alte rapoarte ale organizațiilor naționale și internaționale ce țin de acest aspect. Este important de accentuat faptul că, deși remediul național de constatare a condițiilor de detenție a fost implementat din 01 ianuarie 2019, totuși, persoanele care se considerau vătămate în drepturi prin deținerea în condiții contrare art.3 CEDO până la data intrării în vigoare a remediului respectiv, aveau posibilitatea de a înainta cerere în instanța naționale în procedură civilă pentru obținerea despăgubirilor de rigoare sau de a înainta cereri către Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Mai mult decât atât, Rău Ion, pe parcursul deținerii în instituția penitenciară, acesta n-a adresat plângeri în adresa administrație penitenciarelor prin care să invoce dezacordul față de condițiile de detenție;

- „Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante”. Maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența articolului 3 CEDO. Evaluarea acestui nivel minim este prin natura lucrurilor, relativă și depinde de toate circumstanțele cauzei precum ar fi, durata maltratării, consecințele sale fizice și psihice, iar în unele cazuri de sexul, vârsta și starea sănătății a victimei (cauza Ostrovar c. Moldovei, hotărârea din 13 septembrie 2005). Curtea a considerat tratamentul ca fiind „inuman”, deoarece inter alia acesta a fost premeditat, a fost aplicat ore în șir și a cauzat fie leziuni corporale, fie suferințe fizice și psihice intense. Curtea a considerat un tratament ca fiind „degradant”, deoarece el a cauzat victimelor sentimente de frică, îngrijorare și inferioritate capabile să le umilească și să le înjosească. Pentru a determina dacă o anumită formă de tratament este „degradantă” în sensul articolului 3, Curtea va lua în calcul dacă scopul acestui tratament a fost de a umili și înjosi persoana, și dacă în ceea ce privește consecințele, acest tratament a afectat negativ personalitatea ei, într-un mod incompatibil cu articolul 3 (cauza Dougoz c. Greciei). Standardele CPT

prevăd norma de spațiu de locuit per prizonier într-o celula cu mai multe ocupații de 4 m^2. însă CPT nu susține în mod vertiginos opinia că o abatere minoră de la minimul standardelor și poate fi considerată în sine ca fiind tratare inumană și degradantă a deținutului, atât timp cât se pot găsi și alți factori de atenuare cum ar fi în special faptul că deținuții sunt în măsură să petreacă o cantitate considerabilă de timp în fiecare zi în afară celulelor (în ateliere, cursuri sau alte activități). Criteriul poate fi apreciat prin prisma condițiilor de detenție ca fiind un tratament inuman și degradant în cazul în care celulele sunt extrem de supraaglomerate sau că în majoritatea cazurilor combină o serie de elemente negative cum ar fi: insuficiența numărului de paturi pentru toți deținuții; igiena precară; infectarea cu paraziți; ventilarea, încălzirea sau lumina insuficientă; lipsa salubrizării în celule și în consecință utilizarea de găleți sau sticle pentru nevoile naturii. Examinarea criteriului „spațiu acordat fiecărui deținut" prin prisma art.3 CEDO, urmează a fi efectuat cumulativ cu alți factori care contribuie la aprecierea detenției ca fiind inumană și degradantă sau infirmarea acestui fapt. Așadar „Curtea confirmă faptul că standardul predominant în jurisprudența sa, și anume 3 m^2 de suprafață a podelei pentru fiecare persoană privată de libertate în cameră colectivă este standardul minim aplicabil în temeiul art.3 din Convenție. în cazul în care suprafața podelei de care dispune o persoană privată de libertate în cameră colectivă este mai mică de 3 m^2, lipsa de spațiu personal este considerată ca fiind atât de gravă încât dă naștere unei puternice prezumții de încălcare a art.3. Sarcina probei revine Guvernului pârât, care poate totuși infirma prezumția, demonstrând prezența unor elemente capabile să compenseze această circumstanță în mod adecvat. Prezumția absolută de încălcare a art.3 nu poate fi infirmată în mod normal decât dacă toți factorii de mai jos sunt reuniți: 1) reducerile ale spațiului personal în raport cu minimul recomandat de 3 m^2 sunt scurte, ocazionale și minore; 2) ele sunt însoțite de o libertate de mișcare suficientă în afara camerei și de activități în afara camerei adecvate; 3) reclamantul este încarcerat într-o instituție care oferă în general, condiții de detenție decente și nu este supus la alte elemente care ar putea fi considerate circumstanțe agravante ale unor condiții de detenție precare" (cauza Mursic c. Croația). Atunci când o persoană privată de libertate dispune în camera sa de un spațiu personal cuprins între 3 și 4 m^2, factorul „spațiu,, rămâne un element de măsură în aprecierea făcută de Curte asupra caracterului adecvat sau inadecvat al condițiilor de detenție, în astfel de cazuri, aceasta va

concluziona o încălcare a art.3, dacă lipsa de spațiu este însoțită de alte condiții de detenție materiale precare, în special lipsa de acces la o curte de plimbare sau lipsa de acces la aer și lumină naturală, ventilarea insuficientă sau inadecvată, temperatura insuficientă sau prea ridicată în încăperi, lipsa de intimitate la toalete sau condiții sanitare și de igienă precară. Celulele, inclusiv și mobilierul trebuie să fie într-o stare decentă de reparare și ar trebui depuse toate eforturile pentru a menține zonele de locuit curate și igienice. Orice infectare cu paraziți trebuie să fie abordată viguros, deținuții trebuie să primească produsele de igiena personală și de curățenie. Toate locuințele pentru deținuți (cât celule cu ocupare unică, atât si cele cu multiplă) trebuie să aibă acces la lumina naturală, precum și la iluminatul artificial care să fie suficient pentru citire. In mod egal trebuie să existe o ventilare suficientă pentru a asigura reînnoirea constantă a aerului în interiorul celulei. Plasarea geamurilor trebuie să permită circularea aerului proaspăt, indiferent dacă există sau nu ventilare artificială. Celulele trebuie să fie încălzite în mod adecvat;

- într-un final, conchide că, condamnatul Rău Ion *****, i-a fost acordat minimul de condiții pentru executarea detenției în Penitenciarul nr.13-Chișinău și Penitenciarul nr.18-Brănești, iar instanța de judecată, la evaluarea condițiilor de detenție, urma să țină cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum și de perioada în care a fost deținut în condițiile contestate;

- Penitenciarul nr. 18-Brănești nu a fost stabilit ca instituție penitenciară, luând în calcul rapoartele naționale și internaționale cât și a practicii CEDO, în care condițiile de detenție contravin prevederilor art.3 CEDO;

- în partea ce ține de acordarea cu titlu de despăgubire a sumei în mărime de 50 (cincizeci) lei, pentru perioada de 1 (una) zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, menționăm că, potrivit prevederilor art.473^4 alin.(5) *„În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin. (4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime a unei unităţi convenţionale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente”.* Astfel, instanța de judecată la emiterea încheierii, a omis derogări de la prevederea ce vizează perioada rămasă, deoarece expresia *”de perioadă*

rămasă” se referă la partea neexecutată din pedeapsă și nu la perioada constatată de către instanță care urmează a fi dedusă, în cazul respectiv cea de 1 (una) zi pentru deținere în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO care nu a putut fi împărțită la 10. Având, astfel o perioadă suficientă din care putea fi dispusă reducerea pedepsei, fără a fi acordată încasarea despăgubirii în valoare bănească și astfel de a prejudicia statul Republicii Moldova.

Argumentele părților:

4. La ședința de judecată în instanța de recurs, avocatul Căuș Radu în interesele condamnatului Rău Ion, a solicitat respingerea recursului declarat de administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 07 iunie 2023.

4.1. La judecarea recursului, reprezentantul Instituției Penitenciare nr. 18 Brănești și condamnatul Rău Ion fiind înștiințați în mod legal despre data, ora și locul examinării cauzei, în ședința de judecată a instanței de recurs nu s-au prezentat. Totodată, administrația Penitenciarului nr. 18 Brănești prin recursul depus a solicitat examinarea cauzei în absența sa.

Astfel, Colegiul Penal a dispus examinarea cauzei în lipsa reprezentantului Penitenciarului nr. 18 – Brănești și a condamnatului, nefiind încălcat în cazul dat dreptul la un proces echitabil or, potrivit art.447 alin.(1) CPP *Judecarea recursului se face cu citarea procurorului, avocatului şi celorlalte părţi. Participarea procurorului şi a avocatului în şedinţa instanţei de recurs este obligatorie.* ***Neprezentarea inculpatului, părţii vătămate, părţii civile şi părţii civilmente responsabile legal citate, precum şi a reprezentanţilor lor nu împiedică examinarea recursului,*** *însă dacă este necesar, instanţa de recurs poate recunoaşte prezenţa lor obligatorie, informîndu-i despre aceasta.*

Aprecierea instanței de recurs.

5. Examinând încheierea atacată prin prisma motivelor de recurs invocate, audiind avocatul și cercetând materialele cauzei, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău consideră necesar de *a respinge* recursul declarat de administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 07 iunie 2023*, ca fiind nefondat,* reieșind din următoarele considerațiuni:

6. În conformitate cu art. 437 alin. (1), pct. 4) Cod procedură penală, (1) Pot fi atacate cu recurs: 4) alte hotărîri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

7. Conform art. 448 Cod procedură penală, (1) Judecînd recursul, instanța verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei și a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs.

8. Potrivit art. 449 alin. (1), pct. 1), lit. a) Cod procedură penală, (1) Judecînd recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: 1) respinge recursul, menținînd hotărîrea atacată, dacă: a) recursul este nefondat.

9. Analizând normele de drept aplicabile cazului, instanța stabilește, că potrivit prevederilor art. 469 alin. (1) pct. 17^{1}) Cod de procedură penală, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condițiilor de detenție a condamnaților. Potrivit art. 471 alin. (1) Cod de procedură penală, chestiunile specificate la art. 469 alin. (1) pct. 5), 11) și 14) se soluționează de către judecătorii instanței de drept comun, iar chestiunile prevăzute la celelalte puncte din art. 469 alin. (1) se soluționează de către judecătorul de instrucție la demersul instituției care pune în executare pedeapsa, la cererea condamnatului sau a apărătorului acestuia ori, după caz, la demersul procurorului care exercită supravegherea organului sau instituției care pune în executare pedeapsa. Soluționarea de către instanța de judecată a chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1) și 2) se efectuează în condițiile prevăzute la art.266 și 267 Cod de executare și numai după respectarea procedurii extrajudiciare stabilite. În cazul soluționării chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4), 7)-9), instituția care pune în executare pedeapsa este obligată să prezinte raportul de evaluare privind comportamentul condamnatului, iar în cazul soluționării chestiunii prevăzute la art.469 alin.(1) pct.3), și raportul medical respectiv. În ședința de judecată se citează autorul demersului cu privire la soluționarea chestiunii solicitate.

10. Potrivit art. 473^{2} Cod de procedură penală, (1) Plângerea împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află instituția

penitenciară în care se deține condamnatul sau prevenitul ori, după caz, din care a fost eliberat. (2) Plîngerea referitoare la condițiile de detenție menționate la alin. (1) trebuie să conțină datele privind perioada și locul detenției, precum și descrierea detaliată a condițiilor materiale care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului, cu solicitarea de a obliga administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile materiale contestate. La plângere pot fi anexate explicațiile altor condamnați sau preveniți, copiile plîngerilor anterioare, adresate administrației instituției penitenciare sau autorităților de supraveghere, și răspunsurile lor, alte probe relevante. Concomitent cu depunerea plângerii, se expediază o copie a acesteia, cu anexarea materialelor respective, către organul care pune în executare sentința sau încheierea. (3) Condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei. (4) În cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite deducerea integrală a reducerii pedepsei sau perioada încălcării condițiilor de detenție este mai mică de 10 zile, în privința perioadei rămase condamnatul poate solicita despăgubire în valoare bănească. (5) Plîngerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenției în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deținuți în astfel de condiții, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenție.

11. În conformitate cu prevederile art. 473^3 Cod de procedură penală, (1) Plângerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se examinează de către judecătorul de instrucție, cu participarea condamnatului sau a prevenitului și, după caz, a avocatului acestuia și a reprezentantului administrației instituției penitenciare. (2) Sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat sau prevenit și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare. (3) Pentru examinarea plângerii, reprezentantul administrației instituției penitenciare prezintă instanței de judecată în scris, în termen de 10 zile, un raport în care răspunde la toate pretențiile invocate de condamnat sau prevenit în plîngere, cu menționarea

măsurilor întreprinse pentru înlăturarea condițiilor de detenție contestate, dacă asemenea măsuri au fost întreprinse. Copia raportului și a materialelor anexate la acesta se înmînează condamnatului sau, după caz, prevenitului care a depus plîngerea de către reprezentantul administrației instituției penitenciare. (4) Termenul maxim de examinare a plîngerii referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului este de 3 luni.

12. Potrivit prevederilor art. 473^4 Cod de procedură penală, (1) La evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată dă apreciere atît probelor prezentate de părți, cît și rapoartelor instituțiilor naționale și internaționale în domeniu. (2) La evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată ține cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului sau ale prevenitului, precum și de perioada în care condamnatul sau prevenitul a fost deținut în condițiile contestate. (3) În urma constatării faptului că condamnatul sau prevenitul a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, instanța de judecată obligă administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile precare de detenție, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăși 15 zile, după expirarea căruia instituția penitenciară informează instanța de judecată despre executarea încheierii. (4) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculîndu-se de la 1 la 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ. (5) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei în condițiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privința perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei bănești în mărime de pînă la 2 unități convenționale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, precum și a costurilor și cheltuielilor aferente. (6) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), preveniții sînt despăgubiți în conformitate cu art. 385 alin.(5) și (6) sau, după caz, aceștia pot înainta o acțiune civilă. (7) Reducerea pedepsei sau, după caz, încasarea despăgubirii în valoare bănească, prevăzute la alin.(4) și (5), se efectuează indiferent de confirmarea sau neconfirmarea vinovăției organului care pune în executare sentința sau încheierea ori a persoanelor publice din cadrul acestui organ. (8) Dacă nu se constată încălcări ale prevederilor art. 3 din Convenția

pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în cadrul executării pedepsei sau al detenției preventive, instanța de judecată dispune respingerea plângerii. (9) Încheierea adoptată în condițiile prezentului articol este executorie imediat, însă poate fi atacată cu recurs la curtea de apel de către părți, în termen de 10 zile de la data pronunțării, prin intermediul instanței de fond. În cazul încasării mijloacelor bănești, încheierea instanței de judecată se execută în condițiile prevăzute de Codul de executare.

13. *Din materialele cauzei, instanța de fond atestă că,* prin sentința Judecătoriei Strășeni (sediul Călărași) din 30.04.2021, Rău Ion, a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. c) și d) din Codul penal și în temeiul Legii, fiindu-i aplicată pedeapsa cu 1 an închisoare cu executare în penitenciar de tip semiînchis. Tot el a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. c) din Codul penal, și în temeiul Legii, fiindu-i aplicată pedeapsa cu 1 an închisoare cu executare în penitenciar de tip semiînchis. În temeiul art. 84 alin. (1) din Codul penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul total al pedepselor aplicate, fiindu-i stabilit lui Rău Ion ***** pedeapsa definitivă cu 2 ani închisoare cu executare în penitenciar de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei urmând a fi calculat din momentul reținerii în vederea executării prezentei sentințe, iar hotărârea definitivă și executorie fiind remisă organului afacerilor interne în a cărui rază teritorială își are domiciliul condamnatul pentru escortarea lui la locul de deținere cel mai apropiat. În scopul asigurării executării pedepsei cu închisoare de către Rău Ion *****, se dispune continuarea măsurilor de căutare dispuse prin încheierea Judecătoriei Strășeni din 25 ianuarie 2021, fiind menținută în privința lui Rău Ion ***** măsura preventivă-obligația de a nu părăsi localitate până când sentința va deveni definitivă.

Potrivit procesului-verbal de reținere din 03.11.2021, Rău Ion *****, a fost reținut de facto la 03.11.2021, ora 17.07, în baza sentinței Judecătoriei Strășeni (sediul Călărași) din 30.04.2021.

14. Conform Raportului nr.2/2363 din 18.05.2023, în privința condamnatului Rău Ion *****, începutul executării pedepsei condamnatului, se consideră din 05.10.2021, iar sfârșitul executării pedepsei la 04.10.2023. Perioada detenției în instituțiile penitenciare, după cum urmează: în Penitenciarul nr.13 Chișinău perioada de la 03.11.2021 până la 15.11.2021, și în Penitenciarul nr.18 Brănești perioada de la 15.11.2021 - până în prezent.

15. Astfel, s-a constatat că, în plângerea înaintată, petentul Rău Ion solicită reducerea termenului din pedeapsa stabilită în baza circumstanțelor ce cad sub incidența prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în temeiul art. 473^2 -473^4 CPP, pentru aflarea sa în Penitenciarul nr. 13 Chișinău și Penitenciarul nr.18 Brănești din 03.11.2021, până în prezent.

Potrivit art.473^2 alin.(5) CPP, plângerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenției în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau în termen de 6 luni de la data când nu mai sunt deținuți în astfel de condiții, dar nu mai târziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenție.

Prin urmare, termenul stabilit de legiuitor prin art. 473^2 alin. (5) CPP, se va calcula prin prisma faptului, intrării în vigoare a Legii nr. 272, care se constatată a fi 01.01.2019.

Așadar, se constată că, condamnatul Rău Ion *****, fiind deținut în Penitenciarul 18 Brănești, a depus în instanța de judecată, plângere ce se referă la condițiile de detenție din Penitenciarul nr.13 Chișinău și Penitenciarul nr.18 Brănești, care a fost înregistrată în cancelaria Judecătoriei Orhei, sediul Central, la 15.03.2023.

În aceste circumstanțe, se atestă că plângerea condamnatului Rău Ion, a fost depusă pe parcursul detenției în condiții contrare art.3 CEDO, iar în asemenea împrejurări, cu trimitere la faptul că art. 473^2-473^4 CPP, au fost introduse prin Legea nr. 272 din 29.11.2018, în vigoare din 01.01.2019, se constată că, prevederile art. 473^2 alin. (5) CPP, au fost respectate pe deplin, astfel, se apreciază depunerea plângerii, ca fiind în termenul prevăzut de lege.

15.1. Colegiul penal notează că, prin plîngerea depusă, Rău Ion a solicitat constatarea aflării în detenție în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în temeiul art.473^2-473^4 CPP, pentru perioada în care a fost deținut în calitate de condamnat, în Penitenciarul nr. 13 Chișinău și Penitenciarul nr. 18 Brănești. Totodată, a menționat că celulele erau supraaglomerate, în celule erau condiții igienice și sanitare rele.

15.2. Sub acest aspect, instanța de fond întemeiat a reținut faptul că la aprecierea încălcării art. 3 CEDO nu pot fi luate în considerație doar criteriile

principale cum ar fi: suprafața ce revine fiecărui deținut, condiții sanitare, dar și sistemul de canalizație, cantitatea și calitatea hranei, accesul la servicii medicale, accesul permanent la apă pentru respectarea igienei personale, existența lingeriei de pat, a hainelor, care în general în sistemul penitenciar din R.M. nu ating un prag minim de suficiență. Mai mult decât atît, reieșind din situația descrisă în rapoartele prezentate, este evident că cel puțin sub aspectul detenției în condiții de supraaglomerare, accesul la apă potabilă, la duș, față de condamnat nu a fost respectată pe perioada de detenție.

16. Astfel, în cadrul examinării plângerii s-a constatat că **Rău Ion** s-a aflat în detenție în calitate de condamnat, în Penitenciarul nr. 13 Chișinău și Penitenciarul nr.18 Brănești, pentru o perioadă continuă, de la 03.11.2021 până în prezent 07.06.2023, în total **581 (cinci sute optzeci și unu) zile.**

17. Colegiul penal menționează că, având în vedere faptul că s-au adeverit alegațiile petentului **Rău Ion** privind condițiile inumane de detenție din Penitenciarul nr. 13 Chișinău și Penitenciarul nr. 18 Brănești, pentru perioada de detenție în calitate de condamnat, pentru perioada de la 03.11.2021 până în prezent - 07.06.2023, pe un termen total de 581 zile, luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum și intensitatea, gravitatea și durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității și echității, instanța de fond întemeiat a conchis că **Rău Ion** urmează să beneficieze de o reducere de 1 zi pentru fiecare 10 zile de detenție, astfel încât din termenul pedepsei stabilite lui Rău Ion, **să se reducă cu 58 (cincizeci și opt) zile (conform formulei 580 zile x 1/10 = 58 zile),** pentru perioada de aflare în condiții precare.

Iar, referitor la perioada de 1 (una) zi calculate în condițiile art. 473^4 alin. (4) CPP (din perioada de 581 zile și care nu au putut fi împărțite la 10), instanța de fond în mod întemeiat a considerat oportun **compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului Rău Ion *****, a sumei de bani în mărime de 50 (cincizeci) lei,** și anume a câte o unitate convențională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție.

18. Sub acest aspect, Colegiul penal menționează că la examinarea plîngerii condamnatului Rău Ion privind constatarea detenției în condiții contrare prevederilor art. 3 și 13 ale Convenției pentru drepturile omului și a libertăților fundamentale, reducerea pedepsei pentru deținerea în condiții precare de

detenție din Penitenciarul nr. 13 Chișinău și Penitenciarul nr. 18 Brănești, instanța de fond nu a comis careva erori, or încheierea contestată este una justificată și motivată.

19. Astfel, instanța de recurs consideră că reducerea stabilită este una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită și care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate.

20. Deși Curtea recunoaște că proba de rele tratamente nu este ușor de a fi obținută, totuși alegațiile trebuie să fie justificate „dincolo de orice dubiu rezonabil" *(Cauza Alver c. Estoniei, 08 noiembrie 2005, § 49; Labita c. Italiei, 06 aprilie 2000, § 121)*. Pentru a aprecia aceste probe, Curtea aplică, de obicei, standardul probațiunii „dincolo de orice dubiu rezonabil" *(cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, §161; cauza Boicenco c. Moldovei, 11 iulie 2006, §104; cauza Breabin c. Moldovei, 07 aprilie 2009, §49; cauza Gurgurov c. Moldovei, 16 iunie 2009, § 56)*. O astfel de probă derivă din coexistența unor concluzii suficient de întemeiate, clare și concordante sau din prezumții de fapt similare care nu pot fi puse la îndoială *(cauza Gorobeț c. Moldovei; 11 octombrie 2011, § 50)*. Astfel, în ultimul raport al Consiliului pentru Prevenirea Torturii (pentru anul 2017), care este un mecanism național pentru prevenirea torturii din Republica Moldova, s-a constatat că majoritatea izolatoarelor disciplinare vizitate, sunt într-o stare deplorabilă și ar putea fi calificate ca condiții inumane și degradante.

Așadar, instanța de fond nu a neglijat posibilitatea survenirii unor îmbunătățiri ale condițiilor de detenție în perioada ulterioară constatărilor efectuate de către aceste instituții, însă în lipsa unor probe ale administrației instituției penitenciare în care s-a aflat condamnatul, care ar fi răsturnat prezumția de încălcare a condițiilor invocate de către ultimul, duc la concluzia că alegațiile din cererea pendinte sunt justificate.

21. Totodată, specialiștii din cadrul Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT), au recomandat autorităților din Republica Moldova ca să-și mărească eforturile în sensul îmbunătățirii condițiilor de detenție curente în penitenciarul respectiv.

În aceeași ordine de idei, se reține că administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești nu a anexat nici o probă care ar demonstra că, condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 13 Chișinău și Penitenciarul nr. 18 – Brănești între timp s-ar fi îmbunătățit semnificativ.

22. Or, analizând inclusiv și raportul prezentat de către administrația instituției penitenciare nr.18 Brănești, în încheiere instanței de fond s-a indicat că, penitenciarul a prezentat o informație generală cu privire la suprafața ce revine unui deținut în celulă în care a fost deținut Rău Ion în Penitenciarul nr. 13 Chișinău și Penitenciarul nr. 18 Brănești, fără excluderea mobilierului sau anexelor sanitare, nefiind luat în calcul că, aceasta nu este suprafața locativă, nefiind probată și respectarea condițiilor referitor la accesul la lumina de zi, indicându-se că iluminarea este asigurată atât natural prin intermediul geamurilor cât și artificial prin intermediul instalațiilor electrice, că ventilarea era artificială, că deținuții sunt asigurați cu minimul necesar pentru trai, că deținuții zilnic sunt verificați de către personalul medical cu acordarea ajutorului medical ori de câte ori este nevoie sau la cerere, or sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat sau prevenit și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revenea reprezentantului administrației instituției penitenciare.

23. La fel, se reține faptul că la 28 februarie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat mai multe decizii în cauzele *Baban și alții c. Moldovei, Bulgacov și alții c. Moldovei, Cobîlceanu și alții c. Moldovei, Filat și alții c. Moldovei, Condreanu și alții c. Moldovei, Grigoraș și alții c. Moldovei și Talambuța și alții c. Moldovei*, unde reclamanții s-au plâns în fața Curții în baza art. 3 CEDO, invocând condițiile materiale inadecvate de detenție și, în unele cereri, lipsa asistenței medicale corespunzătoare, precum și lipsa unui remediu efectiv pentru realizarea drepturilor lor.

24. Prin urmare, argumentele instanței de fond la adoptarea soluției în cauză, în virtutea corectitudinii lor și pentru a evita repetări inutile sunt acceptate și de instanța de recurs, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza *Albert vs. România din 16.02.2010*, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994*, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă,

fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale. În situația în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de apel/recurs eventual, o curte de apel poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță. (*Garcia Ruis contra Spaniei, Hei le contra Finlandei*).

25. Pentru motivele expuse mai sus, în conformitate cu art. 449 alin. (1), pct. 1), lit. a) Cod procedură penală, Colegiul Penal va respinge recursul declarat de administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 07 iunie 2023, ca fiind nefondat, reținând în acest sens că încheierea Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 07 iunie 2023 este una legală și întemeiată, iar careva temeiuri de casare a încheierii nu au fost reținute.

În conformitate cu art. art. 437 alin. (1), pct. 4), 448, 449 alin. (1), pct. 1), lit. a), 472 Cod Procedură Penală, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău –

D E C I D E:

Recursul declarat de administrația Penitenciarului nr. 18-Brănești împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 07 iunie 2023 în privința lui **Rău Ion**, *se respinge ca fiind nefondat, cu menținerea hotărîrii contestate fără modificări.*

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător: ***Marcel Juganari***

Judecător ***Elena Cojocari***

Judecător ***Ion Bulhac***